

MELYIK TÖRVÉNYT TÖRÖLTE EL JÉZUS

Pál apostol levelében arról olvashatunk, hogy bizonyos törvény vagy törvények mégis el lettek törölve Jézus kereszthalálával. *„Eltörölte a parancsolatokban ellenünk szóló kézírást, amely ellenünkre volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegezvén azt a keresztfára”* (Kol 2,14). Sokan gondolnak erre a kijelentésre úgy, hogy lám-lám, mégiscsak megtörtént a Tízparancsolat eltörlése, hiszen itt Pál apostol éppen erről ír. De, hogy ez így van-e, annak megválaszolásához mindenekelőtt szükséges meghatározni, hogy a Bibliában mire vonatkozik, és mit foglal magába a „törvény” szó.

A „törvény” szónak a Tízparancsolaton túl van egy tágabb jelentése is, ami magába foglalja az Isten minden kijelentett akaratát, amit az emberi magatartás szabályozására adott. Később pedig Mózes öt könyve kapta ezt az összefoglaló nevet, hogy „törvény”. Ennek következtében Jézus korában már egyszerűen csak úgy foglalták össze a teljes Írást tartalmazó isteni kinyilatkoztatást: a *„törvény és a próféták”* (Mt 22,40).

Az ószövetségi írásokban azonban csoportosítani lehet azokat a törvényeket, amiket Isten adott az embernek különböző időszakokban és különböző céllal. Általában négy csoportban lehet elkülöníteni őket egymástól.

- **Tízparancsolat:** az Isten örök erkölcsi törvényének a megnevezése, amely az Istennel és az embertársainkkal való együttélés szövetségének, vagyis a szeretet adás kifejeződésének a szabálya és törvénye.
- **Ceremoniális törvény:** így nevezték az áldozati rendtartás szabályozására adott törvényt. Később pedig a templomban folyó papi szolgálatokat, az

áldozatok bemutatásának rendjét szabályozta ugyanez a törvény. Ez a törvény adott eligazítást Izráel fiainak a bűntől való szabadulás különféle lehetőségeiről.

- **Polgári törvény:** így nevezték azt a törvényt, ami az államigazgatást, és a társadalmi együttélést szabályozta a zsidó nép között, mint egy nemzet életében.
- **Egészségügyi törvény:** ezzel a törvénnyel adott Isten eligazítást az életmód minden területén: öltözködés, táplálkozás, tisztálkodás stb.

Ezeknek a törvényeknek egy része Jézus halálával részben vagy teljesen valóban érvényét veszítette. Az egyik törvény azért, mert azt csak a zsidó nép számára adta Isten, mint választott népének, akiknek egy mintaállamot kellett volna felállítaniuk a népek között. A másik törvény pedig azért, mert az általa szabályozott események csak előremutató szimbolikus jelentéssel bírtak, ezek az események viszont Jézus halálával beteljesedtek, ezért ezzel megszűnt az aktualitásuk. Pál ezért írja a következőket: *„Senki meg ne ítéljen hát titeket evés és ivás, ünnep vagy újhold, vagy szombatok dolgában: **Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé**”* (Kol 2,16-17). Mivel Pálnak ebben a kijelentésében arról is olvashatunk, hogy: *„senki azért titeket meg ne ítéljen... **szombatok** dolgában”*, ezért szükségesnek tartom kitérni még arra is, hogy vajon milyen szombatokról ír ebben a levelében.

Mindenekelőtt szeretném világossá tenni, hogy Pálnak ez a kijelentése nem a Tízparancsolat szombatjára vonatkozik, hanem a ceremoniális törvényekkel kapcsolatos szombatokra. A zsidók ünnepeihez kapcsolódóan ugyanis hét ilyen napot kellett szombatként elkülöníteni. Mivel pedig ezeket az ünnepeket a templomi szolgálattal kapcsolatban kellett

megünnepelni, ezért ezeket ceremoniális szombatoknak nevezzük.

A következő ünnepeket tekintették ceremoniális szombatnak: (1, 2) A húsvét hetének első és hetedik napja (3Móz 23,6-8). (3) A hetek ünnepe, vagyis pünkösd (uo. 15-16; 21 vers). (4) A kürtzengés ünnepe (uo. 24-25 vers). (5) Az engesztelési ünnep (uo. 27-31 vers). (6, 7) A sátoros ünnep első és nyolcadik napja (uo. 34-35; 39/b vers).

Ezeket a napokat ugyanolyan szombatként, azaz nyugalomnapként kellett megünnepelni, mint a hét hetedik napjának szombatját, függetlenül attól, hogy a hét melyik napjára estek. Jézus ezeket a ceremoniális szombatokat érvénytelenítette a halálával. Ezért írja Pál az előbbi gondolatához, mintegy kiegészítésként: *„Melyek csak árnyékaik a következendő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé”* (Kol 2,17). A hét hetedik napjának szombatja viszont nem tekinthető a bekövetkező események árnyékának, hiszen még az új földön is szombaton fogunk istentiszteletre egybegyülni. *„És lesz, hogy hónapról-hónapra és szombatról-szombatra eljő minden test engem imádni, szól az Úr”* (Ésa 66,23). De mivel a Golgotán az igazi áldozat be lett mutatva, ezért többé nincs szükség az előképekre és árnyékszolgálatokra, ebből adódóan az azokat szabályozó törvényekre sem, vagyis a ceremoniális szombatokra sem.

Isten azonban már a törvényadás idején különbséget tett, az általa adott egyik és a másik törvény között. Mindenekelőtt azzal, hogy a Tízparancsolatot maga Isten írta le két kőtáblára: *„Mikor pedig elvégezte vele való beszédét a Síni hegyen, át adta Mózesnek a bizonyosság két tábláját, az Isten ujjával írt kőtáblákat”* (2Móz 31,18/b). *„A táblák pedig Isten kezének csinálmányai voltak, az írás is Isten írása volt, kimetszve a táblákra”* (2Móz 32,16). Amikor viszont Mózes összetörte a törvénytáblákat a nép bálványimádása láttán, újakat kellett

készítenie, de a törvény szövegét Isten ekkor sem bízta rá, hanem Ő írta fel annak szövegét a kőtáblákra (5Móz 10,1-4). *„Abban az időben monda az Úr nékem: Faragj magadnak két kőtáblát, az előbbiekhöz hasonlókat, és jőjj fel hozzám a hegyre... És felírom a táblákra azokat az ígéket, amelyek az előbbi táblákon voltak, amelyeket széttörtél”* (5Móz 10,1-4).

A többi törvényt viszont – a Tízparancsolaton kívül – csak elmondta Isten, és Mózesnek kellett leírni azokat egy könyvbe. Azt mondta Isten: *„Jegyezd meg magadnak, amit ma parancsolok néked... És írd fel ezeket a szavakat; mert ezeknek a szavaknak értelme szerint kötöttem szövetséget veled és Izráellel”* (2Móz 34,11/a; 27). *„Mikor pedig teljesen és mind végig beírta Mózes e törvény igéit könyvbe...”* (5Móz 31,24), akkor a frigyláda mellett kellett azt elhelyezni.

Isten azzal is megkülönböztette egymástól az egyes törvényeket, hogy a Tízparancsolatot a szövetség ládájában tartották és őrizték, amit kimondottan abból a célból kellett elkészíteni, hogy a tartója legyen az örök erkölcsi törvénynek, a szövetség tábláinak. A láda éppen a benne lévő törvényről, vagyis a szövetség tábláiról kapta az elnevezését, ezért nevezték a szövetség ládájának. *„Akkor megfordulék és alájövék a hegyről, és betevém a táblákat a ládába, amelyet csináltam, hogy ott legyenek, amiképpen az Úr parancsolta nékem”* (5Móz 10,5).

A Tízparancsolat változhatatlanságát és örökérvényűségét jelzi az a körülmény is – benne a negyedik parancsolat szombatjára vonatkozó rendelkezéssel –, hogy a szövetség ládájához az Isten által kijelölt személyeken kívül senki sem érhetett hozzá. Ha pedig valaki mégis vette a bátorságot, hogy hozzá nyúljon, Isten azonnali halállal sújtotta. *„És mikor Nákonnak sérűjére jutának, kinyújtá Uzza a kezét az Isten ládájára, és megtartá azt; mert az ökrök félremozdították. Ennekokáért felgerjedt az Úr haragja Uzza ellen, és megölte*

őt ott Isten, a vakmerőségéért: és meghalt ott az Isten ládája mellett” (2Sám 6,6-7). Ezért nem szabad az Isten törvényéhez hozzányúlni senkinek ma sem, főként azzal a szándékkal, hogy annak előírásait megváltoztassák, amit Isten maga írt le az emberi család számára.

A Mózes által írott törvényeket viszont csak a láda mellé kellett letenni. *„Mikor pedig teljesen és mind végig beírta Mózes e törvény igéit könyvbe: Parancsolta Mózes a lévitáknak, a kik hordozzák az Úr szövetségének ládját, mondván: Vegyétek e törvénykönyvet, és tegyétek ezt az Úrnak, a ti Isteneteknek szövetségládája oldalához, és legyen ott **ellened bizonyágul**” (5Móz 31,24-26). Erre az ellenünk szóló bizonyásra hivatkozott Pál a Kolossébeliekhez írott levelében. Ezt nevezte „ellenünk szóló kézírás”-nak (Kol 2,14), vagyis arra a törvényre utalt ezzel a kijelentéssel, amit Jézus eltörölt a halálával. Csakhogy ez a törvény nem a Tízparancsolat volt. A következő versekben Pál kiegészíti az előző kijelentését azzal a céllal, hogy egyértelművé tegye, melyik törvényre gondol. *„Senki azért titeket meg ne ítéljen evésért, vagy ivásért, avagy ünnep, vagy újhold, vagy szombat dolgában: Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé.” (Kol 2,16-17).**

A Jézus halálával érvénytelenített törvény az árnyékszolgálathoz tartozott, vagyis a ceremoniális törvény volt, ami *árnyéka volt a bekövetkező dolgoknak*, előképe mindannak, aminek a Golgotával kapcsolatban kellett bekövetkezni. Az igazi áldozat bemutatásával azonban érvényét veszítette. Ezért fogalmaz Pál úgy, hogy Krisztussal, az igazi áldozattal együtt *oda lett szegezve a keresztfához*, és ezzel *el tette azt az útból* (Kol 2,14). Ez a törvény Krisztussal együtt meghalt a kereszten, megszűnt létezni, mint kötelező isteni rendelkezés. Természetesen ezt a törvényt is Isten adta és nyilatkoztatta ki a Tízparancsolathoz hasonlóan, de ezt

Mózesnek kellett leírni és a szövetségláda mellé tenni. Az igazi áldozat bemutatása után azonban elvesztette az aktualitását, a Golgotán bekövetkezett áldozat ezért tette félre az útból, érvénytelenítette előírásait a jövőre nézve.

Az a tény viszont, hogy a Tízparancsolatot Isten kőtáblába vésvé írta és adta át Mózesnek, azt is kifejezi, hogy nem ideiglenes és mulandó rendelkezésként akarta adni az embereknek, hanem örök és változhatatlan törvényként. Ezért a Tízparancsolat követelményének örökérvényűségén Jézus sem változtatott, de nem is akart. Ezért mondta azt: *„Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem”* (Mt 5,17).

Isten tehát az előbbieken leírt módon akarta hangsúlyossá tenni a Tízparancsolat egyedülállóságát és örökkévaló követelményét. Ezért nagyon hangsúlyos Jézusnak az a kijelentése: *„Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem”* (Mt 5,17). Jézus nemhogy az egész törvényt nem törölte el, hanem annak egyetlen pontját sem, vagyis a hetedik nap szombatjával kapcsolatos rendelkezését sem változtatta meg. Ha a Tízparancsolat is megváltoztatható vagy eltörölhető lenne, akkor Jézusnak nem kellett volna meghalni helyettünk, a törvényszegéseink miatt. A Golgota eseményének csak azért kellett bekövetkezni, mert az embert bűnösnek ítélő törvény örökkévaló érvénnyel bír, és ennek a törvénynek a kárhozható ítéletét vállalta át helyettünk Jézus.

Isten egyszerűbben is megoldhatta volna a megváltásunkat, ha a törvényt a Golgota eseménye előtt törli el és érvényteleníti. Ugyanis, ha nincs törvény, akkor bűn sincs, amit el kellene ítélni, és akkor megváltásra sincs szükség. A Tízparancsolat, a szeretet alapelveit összefoglaló törvény azonban éppen olyan örök, mint maga az Isten. Dávid

is ezért mondta azt a törvényről, hogy „*az Úrnak törvénye tökéletes*” (Zsolt 19,8). Ami tökéletes, azon a legkisebb változtatás is csak rombolásnak minősül. Ezért az Isten által adott Tízparancsolatot nem lehet megváltoztatni csak azért, mert egyes emberek azt gondolják, hogy a negyedik parancsolat szombatja helyett inkább a vasárnapot ünnepelnék nyugalomnapként. A törvényen végrehajtott legkisebb változtatás is a tökéletes törvény rombolását és megtörését jelenti. Isten senkit sem hatalmazott fel arra, hogy ezt a változtatást elvégezze az általa adott törvényen.

Az Istentől adott próféciaik viszont tájékoztatást adnak arról, hogy támadni fog egy vallási-politikai hatalom, aki „*sokat szól a Felséges ellen... és véli, hogy megváltoztatja az időket és törvényt*” (Dán 7,25). Ez a törvényváltoztató szándék sajnos be is következett, amikor a negyedik parancsolat szombatja helyett a vasárnap lett elrendelve nyugalomnapként. Isten örökkévaló törvényét viszont nem lehet megváltoztatni. Ez az Isten ellenes hatalom is csak „*véli*”, hogy ilyet tehet. A bűn világában élő ember hiheti ugyan, hogy ezt megteheti, de az általa végrehajtott módosítást a mennyben nem fogadják el, Isten törvénye ettől nem fog módosulni. Minden ilyen változtatási szándék mögött az ősellenség, vagyis Sátán áll, aki már a mennyben is ilyen változtatást szeretett volna elérni. Jézus ezért mondja róla, hogy „*nem állott meg az igazságban, mert nincsen ő benne igazság*” (Jn 8,44).

A szombattal mint nyugalomnappal kapcsolatos isteni rendelkezés Isten részéről sohasem lett megváltoztatva, még közvetett utalást sem lehet találni arra vonatkozóan, hogy Isten esetleg fontolgatna ilyen változtatást. Másnak viszont nincs felhatalmazása semmilyen változtatáshoz, hiszen a törvényt csak a törvényadó Isten változtathatná meg. Ő viszont azt nyilatkoztatta ki a törvényéről az Újszövetségben,

hogy „*a törvény szent, és a parancsolat szent és igaz és jó*”
(Róm 7,12), vagyis nincs szükség változtatásra.